

Krødsherad
kommune

PLANPROGRAM

Kommunedelplan Friluftslivets ferdselsårer

Planprogram vedtatt i
kommunestyret 30.10.2025.

Innholdsfortegnelse

1 Bakgrunn	3
2 Mål for planarbeidet	3
2.1 Formål med planarbeidet	3
2.2 Relevante nasjonale og regionale retningslinjer	4
2.3 Kommunens overordnede planverk	4
2.4 Mål for kommunedelplanen	7
2.5 Videre planarbeid og -prosess	9
3 Avgrensning og intensjon med planarbeidet	9
3.1 Delområder og plantema	10
3.2 Utredningsbehov	13
3.3 Organisatorisk forankring	13
3.4 Organisering av arbeidet	13
4 Framdrift	14
4.1 Medvirkning	14
5 Etterbruk	15

1 Bakgrunn

Friluftslivets ferdselsårer har de senere årene vært et satsningsområde fra nasjonalt og fylkeskommunalt holdt. Muligheten til å ivareta og utøve friluftsliv i nærmiljøet, og det å være fysisk aktiv og oppleve natur i hverdagen, har fått økt oppmerksomhet gjennom Stortingsmelding 18 (2015 – 16) Friluftsliv, natur som kilde til helse og livskvalitet.

Kommunene, med sin viktige rolle som planlegger, tilrettelegger og bidragsyter, er sterkt oppfordret til å kartlegge og utarbeide planer som fordrer friluftsliv. Lov om folkehelsearbeid (ikrafttredelse 01.01.2012) lovfester at kommunen, i samråd med andre, skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og livskvalitet, ved å sette i verk tiltak og legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid. Folkehelseloven tydeliggjør viktigheten av helsefremmende arbeid, eksempelvis gjennom muligheter til å utøve friluftsliv for hele befolkningen.

I kommunens planstrategi 2024-2027, vedtatt i kommunestyret 26.09.2024, skisseres planbehov for Krødsherad kommune i perioden 2024-2027. Her står Friluftslivets ferdselsårer oppført som en av planene som skal utarbeides i 2024/2025.

Med ferdselsårer menes alle traséer som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, som stier, turveg, løyper og turruter. Planen vil også inkludere utvalgte *målpunkter*, som er steder hvor det er naturlig å starte og avslutte turen eller hvor det er en attraksjon underveis.

Planarbeidet vil gjennomføres i henhold til Miljødirektoratets veileder M1292 | 2019, Plan for friluftslivets ferdselsårer. Planarbeidet er i tråd med friluftslivskartlegging, som ble gjennomført i 2018.

2 Mål for planarbeidet

2.1 Formål med planarbeidet

Formålet med arbeidet er å få et solid kunnskapsgrunnlag og et fungerende styringsdokument for ønsket utvikling av friluftsliv og ferdselsårer i Krødsherad kommune. Planarbeidet skal identifisere, ivareta og tilrettelegge. Gjennom planprosessen vil helhetlig planlegging, forvaltning og økt kunnskap om friluftsliv og ferdselsårene være sentralt. Målet er å sikre et attraktivt tilbud til befolkningen og tilreisende.

Med friluftsliv menes fysisk aktivitet i naturen; en anvendelse av egen fritid i friluft – utendørs. Å aktivt utøve friluftsliv kan være et mål i seg selv for mange, samtidig kan friluftsliv være et virkemiddel for å nå andre mål vi eller samfunnet har satt. Eksempelvis kan friluftsliv være et

virkemiddel for å nå ønskede mål for temaene folkehelse, kultur, reiseliv, næring, turisme, attraktivitet og bolyst, samferdsel og klima.

2.2 Relevante nasjonale og regionale retningslinjer

- Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2023-2027
- Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, 2025
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1995)
- Folkehelsemeldinga – Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar Meld. St. 15 (2022-2023)
- Natur for livet, Norsk handlingsplan for naturmangfold Meld. St. 14 (2015-2016)
- Sammen om aktive liv Handlingsplan for fysisk aktivitet (2020-2029)
- Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge Handlingsplan for universell utforming (2021-2025)
- Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell (2020 -2035)
- Regional plan for areal og transport for Buskerud (2018-2035)

2.3 Kommunens overordnede planverk

Plan for friluftslivets ferdselsårer bygger opp under flere punkter i kommuneplanens samfunnsdel 2019 – 2032, vedtatt i kommunestyret 18.06.2020. I samfunnsdelen defineres hvilke av FNs bærekraftsmål man ønsker fokus på. Videre er det utarbeidet en visjon for Krødsherad «**vertskap i verdensklasse**», samt mål - «*slik vil vi ha det*» og strategier - «*slik vil vi gjøre det*». I planen knyttes vertskapsrollen opp mot fire temaer *å bo, å leve, å arbeide og å skape*. Nedenfor følger punkter fra kommuneplanens samfunnsdel som er relevante for denne planprosessen.

Vertskap i verdensklasse

	<i>Slik vil vi ha det</i>	<i>Slik vil vi gjøre det</i>
Å bo	Noresund og Krøderen er levende og innbydende tettsteder med gode primært tilbud og aktivitetsmuligheter for både innbyggere og besøkende	• Har gode arenaer for aktiviteter; ute og inne
Å leve	I Krødsherad har alle innbyggerne god livskvalitet	• Utvikle tilbud og etablere gode møteplasser for mennesker i alle aldre og livssituasjoner • Innarbeide folkehelseperspektivet i alle planer og virksomheter

		• Oppfordre innbyggerne til positive valg og helsefremmende livsstil • Videreutvikle turstier nær tettstedene
	Det er godt å være gammel i Krødsherad	• Tilrettelegger for, og stimulere til fysisk aktivitet
	Kulturlivet i Krødsherad innbyr til engasjement, og gir spennende opplevelser for innbyggere og besøkende	• Binde fjord og fjell og lokalsamfunn sammen • Legge til rette for aktiviteter knyttet til Krøderfjorden
Å arbeide	Gjennom alle årstider er Krødsherad en reiselivskommune med stort hjerterom	• Bidra til at Norefjell har et godt og variert tilbud innen helårsturisme som markedsføres bredt • Legge til rette for god infrastruktur
Å skape	Norefjell er kommunens merkevare	• Utvikle merkevaren Norefjell til å omfatte hele bygda – fjell og fjord • Stimulere til at Norefjell blir en helårsdestinasjon • Vektlegge gode opplevelser

ANNET RELEVANT PLANVERK I KRØDSHERAD KOMMUNE

I tillegg til kommuneplanens samfunnsdel, har kommunen to nylig vedtatte temaplaner som peker på aktuelle utfordringer, strategier og mål.

I temaplan for folkehelse (vedtatt 07.11.2024) er det skissert tre hovedutfordringer, hvorav to av disse anses som relevante for dette planarbeidet; *overvekt/lite fysisk aktivitet* og *utenforskap*. Videre peker planen på strategier for å løse utfordringene. I temaplan for kulturminner (vedtatt 12.12.2024) er det også aktuelle føringer og målsettinger. Nedenfor følger et utvalg av relevante strategier og føringer fra temaplanene. Dette er viktige bidrag til utarbeidelse av mål for denne planen.

TEMAPLAN FOLKEHELSE

Benytte lokal kulturhistorie og kommunens grøntområder for å øke motivasjonen for økt fysisk aktivitet

Videreutvikle turstier nær tettstedene

Øke inkludering og deltakelse i lokalsamfunnet for alle aldersgrupper

Sikre god og oppdatert informasjon om aktivitetsmulighetene i kommunen, fordelt på sommer- og vintersesong

Øke befolkningens aktivitet både fysisk og sosialt

Etablere møteplasser som fremmer sosial og fysisk interaksjon på tvers av aldersgrupper, kulturer og bakgrunn

Skape fellesskap og engasjement

TEMAPLAN KULTURMINNER

Øke befolkningens kunnskap om kulturminner og kulturmiljø

Sette fokus på arbeid med formidling av lokale kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner som grunnlag for gode opplevelser

Tilrettelegging av turløype

Besøksattraktivitet, merkevarebygging eller ramme for aktiviteter

Videre har Krødsherad kommune gjeldende kommunedelplan for stier og løyper; Kommunedelplan for stier og løyper på Norefjell. Planen ble vedtatt i 2013, og omfatter stier og løyper i Norefjell-området. Planen ble utarbeidet som en kommunedelplan, og består av en planbeskrivelse og et plankart med tilhørende planbestemmelser. Kommunedelplanen fra 2013 har som hovedmål å legge langsiktige arealrammer for sti- og løypesystemet på Norefjell, slik at Norefjell skal være et konkurransedyktig reisemål for alpint, langrenn og tradisjonelt friluftsliv. Videre peker den på behovet for å definere, utvikle og ivareta stier, løyper og naturområder, og at dette øker i takt med utbygging av fritidsboliger med tilhørende infrastruktur.

Følgende hovedmål følger kommunedelplan for stier og løyper på Norefjell:

Hovedmål

Norefjell skal være en destinasjon både for alpint og langrenn

Norefjell skal være en destinasjon for friluftsliv hele året

Delmål

Ta vare på miljøet og legge til rette for bruk av fjellet uten å skade miljøet

Legge til rette for at flest mulig kan få oppleve friluftsliv av ulike varianter

Legge til rette for at kommersielle aktører kan bruke fjellet aktivt

Ta hensyn til estetikk og landskap

Tiltak på sti- og løypesystemet skal istandsettes umiddelbart etter at byggingen er ferdig

Videre i planen er det definert strategier som omhandler plassering, samt kvalitet og standard for skiløyper, sykkelstier, turstier og lysløyper. Strategiene omhandler også merking og skilting, hensyn til kulturminner/miljø og naturmiljø, samt ansvar, sikkerhet og driftssystem. Planen innehar definerte satsningsområder, hvor aksene mellom Skistua og Bøseter skal ha høy opparbeidelsesgrad, videre er det fokus på nærturer rundt de store utbyggingsområdene, sikring av adkomst fra utfartspunkter, samt etablering av dedikerte konkurranseløyper som kan benyttes til større sportslige arrangementer.

2.4 Mål for kommunedelplanen

Effektmål: beskriver formål og virkningene planen skal ha på et overordnet nivå

Resultatmål: konkrete målbare mål, som beskriver hvordan arbeidet med planen skal bidra til å nå effektmålene

Målene for denne kommunedelplanen settes på bakgrunn av innholdet i kommunens overordnede planverk og andre relevante planer, som nevnt under kapittel 2.3.

Nedenfor følger effektmålene for planarbeidet. Disse skal være førende for utvikling og tiltak som omhandler friluftslivets ferdselsårer.

På bakgrunn av effektmålene skal det utarbeides resultatmål. Nedenfor er noen få resultatmål listet opp. Merk at lista ikke er uttømmende eller i prioritert rekkefølge. Arbeidet med å definere prosjektets resultatmål og ferdigstille ei helhetlig liste blir en viktig del av det videre planarbeidet.

Effektmålene er kategorisert til temaene; 1) folkehelse, 2) kultur/kulturarv, 3) reiseliv, næring og turisme, og 4) samferdsel, klima og miljø

Folkehelse	Alle etablerte turraseer, skiløyper og sykkelstier, som er en del av kommunedelplanen, skal skiltes og merkes.	Tettstedene skal ha minst én turrute og et målpunkt som synliggjøres med skilting og merking. Minst én universelt utformet trase i Norefjell-området. Traseen skiltes og merkes.
Kultur og kulturarv	Skilte og merke minst én turrute aktuell for kulturarv i tilknytning til hvert tettsted.	Minst én turrute tilknyttet hvert tettsted, for bruk i læringsøyemed for barnehage/skole. Turruta skal utstyres med nødvendig skilt, merker og informasjon.
Reiseliv, næring og turisme	Alpint og langrenn skal i minst mulig grad ha områder for blandet bruk.	Parkeringsmuligheter må defineres og skiltes. Grunneieravtaler må ajourføres.
Samferdsel, klima og miljø	Sommer- og vintertraseer skal i størst mulig grad benytte samme trasé.	Hensynet til villrein i villreinens leveområde skal ivaretas.

2.5 Videre planarbeid og -prosess

Arbeidet med kommunedelplan for friluftslivets ferdselsårer er forankret i kommunens planstrategi. På bakgrunn av dette varsles oppstart med en orienteringssak i Formannskapet. Videre vil oppstart annonseres på kommunens nettsider og Facebook-side, samt i Bygdeposten.

Kommunedelplanen vil ved sluttbehandling bestå av en planbeskrivelse med tilhørende tiltaksliste og andre aktuelle vedlegg, samt et plankart med tilhørende planbestemmelser. Planbeskrivelsen vil inneha informasjon og beskrivelser, samt analyse av måloppnåelse og en tiltaksliste. Ut ifra dette vil det være forslag til prioriterte tiltak basert på målene som er satt, samt en konkret beskrivelse av hvordan arbeidet skal følges opp.

3 Avgrensning og intensjon med planarbeidet

Planen for friluftslivets ferdselsårer skal omhandle ferdselsårer i hele kommunen gjennom hele året, samt et utvalg naturlige målpunkter - attraksjoner. Dette vil si at foreslått plangrense blir lik som kommunegrensa til Krødsherad kommune (se bilde nedenfor).

Målet med planarbeidet er å få oversikt over eksisterende ferdselsårer og ønskede tiltak. Planens innhold bygger på, og legger føringer for kommunens ønskede mål for utvikling av friluftsliv,

besøksforvaltning og bo- og besøksattraktivitet, samt befolkningens generelle folkehelse. Videre skal planens innhold og føringer forebygge og forhindre konflikter mellom brukerinteresser som naturlig er knyttet til friluftsliv og områder hvor dette utøves.

Planen er et verktøy for å planlegge hvordan vi ivaretar eksisterende ferdselsårer og aktuelle målpunkter, samt vurdere behov for etablering av nye tiltak. Videre sier planen noe om hvordan oppgaver og tiltak skal prioriteres og gjennomføres på best mulig måte, samt en ansvarliggjøring av gjennomføring og vedlikehold. Andre momenter som vil belyses er grunneiers rettigheter og behovet for oppdatert avtaleverk.

Planen skal omfatte, og det prioriteres å kartlegge, følgende:

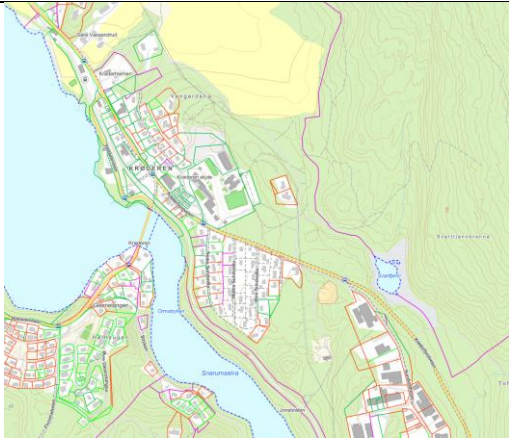
- Turruter (sommer): herunder sti, turrute/-veg, historiske ferdselsårer, universelt utformet turrute, sykkelruter og sykkelsti
- Løyper (vinter): skiløyper, labbeløyper
- Utvalgte målpunkter som eksempelvis: informasjonsskilt/-tavler, trim/turkasse, utsiktspunkt, parkeringsplass, badeplass, gapahuk/bål-, grill- og teltplass, severdigheter og toalett

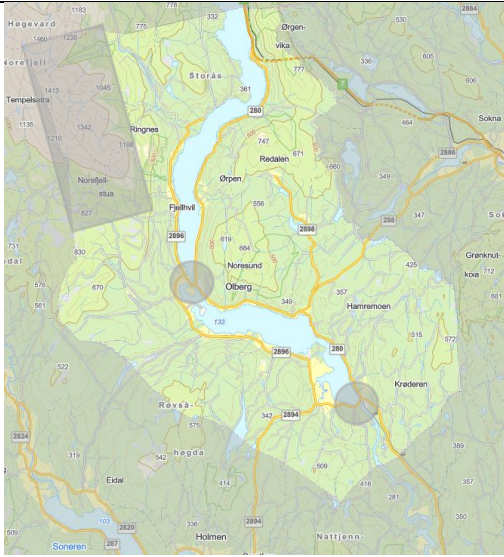
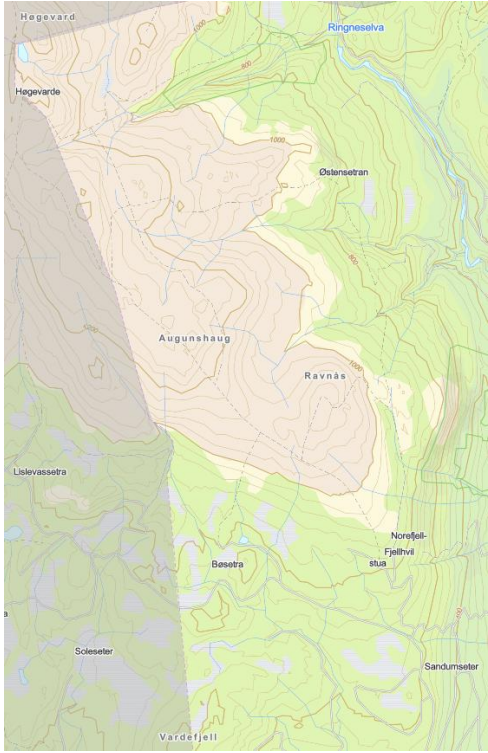
Planen vil ikke omfatte klatremuligheter, løyper for hundeslede, trasé tilrettelagt for ridning, padle-/ro-traseer eller snøscooterled.

3.1 Delområder og plantema

Nedenfor viser en oversikt over Krødsherad kommune delt i delområder. Delområde 1 og 2 omfatter tettstedene i kommunen, Krøderen og Noresund. Tettstedene er egne delområder for å kunne sette fokus på stedsaktuelle kvaliteter og behov. Delområde 3 gjelder bygda for øvrig, altså Krødsherad kommune med unntak av de to tettstedene og Norefjell. Delområde 4 er Norefjell-området. I tabellen fremkommer hvilke plantema som er særlig aktuelle for hvert delområde.

Del-område	Navn og kartutsnitt	Plantema
1	Tettsted - Krøderen	- Prioritere traseer – nærturer – som binder boligområdene sammen, og leder til omkringliggende friluftsområder - Etablere en universelt utformet turrute - Vurdere (skog)sti med innhold - Skilting og merking av eksisterende ferdselsårer - Ansvarliggjøring av oppfølging/vedlikehold - Oppfølging grunneieravtaler; skilt, merker, parkering - Utvikling i tråd med områderegulering Krøderen ○ Bestemmelsene sikrer sammenhengende, attraktive blågrønne strukturer og forbindelser for allmenn ferdsel, grønnsstrukturer for allsidig aktivitet, samt

		at prinsippene for universell utforming og tilgjengelighet for alle brukergrupper legges til grunn
2	Tettsted - Noresund 	- Prioritere traseer – nærturer – som binder boligområdene sammen, og leder til omkringliggende friluftsområder - Etablere en universelt utformet turrute - Vurdere (skog)sti med innhold - Etablere en universelt utformet turrute/uteområde i tilknytning til Kryllingheimen - Skilting og merking av eksisterende ferdselsårer - Ansvarliggjøring av oppfølging/vedlikehold - Oppfølging grunneieravtaler; skilt, merker, parkering
3	Bygda Bygda (farget) unntatt tettstedene og Norefjell (dekket av grått)	- Prioritere nærturer for innbyggerne - Skilting og merking av eksisterende ferdselsårer - Liten grad av tilrettelegging - Ansvarliggjøring av oppfølging/vedlikehold - Oppfølging grunneieravtaler; skilt, merker, parkering

		
4	Norefjell 	- Vedlikeholde eksisterende ferdselsårer - Tilrettelegge for variert bruk og ulike aktiviteter, herunder differensiert tilretteleggingsgrad og friluftsliv for alle brukergrupper - Prioritere traseer som binder utbyggingsområdene sammen, og leder til omkringliggende friluftsområder - Vurdere eksisterende turruter og løyper mot natur og miljøhensyn - Tydeliggjøring av brukerinteresser, ønske om separat bruk av området for kommersiell/ikke kommersiell bruk - Skilting og merking av eksisterende ferdselsårer - Informasjonsplakater - Synliggjøre målpunkter

3.2 Utredningsbehov

Tiltak i arealer som ikke er avsatt til utbygging i kommeplanens arealdel, vil i de fleste tilfeller kreve konsekvensutredning. Kommunedelplan for friluftslivets ferdselsårer, er vurdert til å falle innenfor den kategorien av planer som skal konsekvensutredes i henhold til «Forskrift om konsekvensutredning». Konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn. En tematisk utredning om konsekvenser har som mål å skape felles forståelse og et godt kunnskapsgrunnlag av planens virkninger. Det er kjent at kommunen i enkelt områder kan ha mangelfull kartlegging. Naturmangfoldlovens bestemmelser i kapittel II, herunder særlig det generelle kravet i §§ 8-12 vil være førende for planarbeidet.

Det legges til grunn at nye tiltak i planen ikke skal berøre kulturminner, fredede områder, viktige naturtyper og truede arter.

Videre skal det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse jf. § 4-3 i plan- og bygningsloven. Dette vil være en systematisk gjennomgang av naturfarer og menneske- og virksomhetsbaserte farer som følge av kommunedelplanen.

3.3 Organisatorisk forankring

Ansvar og gjennomføring av planarbeidet legges til Krødsherad kommune ved Sektor for samfunnsutvikling, avdeling plan og forvaltning.

3.4 Organisering av arbeidet

Krødsherad kommune har regi og ansvar for arbeidet med kommunedelplanen. Formannskapet er planutvalg. Kommunestyret vedtar endelig planprogram og planforslag. De økonomiske rammene for planarbeidet avklares gjennom politiske saker.

Prosjektansvarlig	Sektor samfunnsutvikling, virksomhetsleder plan og forvaltning
Prosjektleder	Sektor samfunnsutvikling, rådgiver avdeling plan og forvaltning
Arbeidsgruppe	Sektor samfunnsutvikling, avdeling Plan og forvaltning (medarbeidere etter behov)
	Ekstern rådgiver, plan
Referansegruppe	Lokale aktører, lag, foreninger og brukergrupper, grunneiere, m.fl.

4 Framdrift

Tidspunkt	Steg	Oppgave
Vår 2025	Oppstart	• Utarbeide prosjektplan • Forankring / vedtak av oppstart – orienteringssak i formannskapet • Oppstart av prosjektgruppa og annonsering
Vår/sommer/høst 2025	Kartlegge nå-status	• Kartlegge ferdselsårer, turruter og målpunkt • Supplerer kartlegging ved involvering av eksterne • Registrering av traséer og målpunkt • Innhente annen relevant informasjon
Høst/vinter 2025/2026	Analysere og vurdere tiltak	• Kvalitetssikre mål • Analysere avvik mellom nå-situasjon og mål • Foreslå tiltak • Registrere foreslåtte tiltak • Vurdere foreslåtte tiltak opp mot andre forhold • Analysere tiltak opp mot mål • Vekte og prioritere opp mot måloppnåelse
Vår 2026	Utarbeidelse av plandokument og politisk behandling	• Utarbeidelse og sammenstilling av plandokument med relevante vedlegg • Politisk behandling og vedtak av planen

4.1 Medvirkning

Oppstart av planarbeidet annonseres og omtales på kommunens hjemmeside og i Bygdeposten. I tillegg vil informasjon om planarbeidet deles på kommunens Facebook-side.

Intensjonen er at arbeidsgruppa skal utforme et planforslag. Kommunen ser verdien av lokal kunnskap og kompetanse blant grunneiere og andre interessenter, og de vil bli brukt aktivt, gjennom møter og ev. annen samhandling, for supplerende kartlegging og innspill til kunnskapsgrunnlaget, samt ønskede fremtidige tiltak. Medvirkning i planprosessen vil følge av plan- og bygningslovens bestemmelser.

Når planforslaget er ute på høring oppfordres det til innspill for å kvalitetssikre innholdet. Planforslaget vil være tilgjengelig for alle. Planforslaget vil også sendes til grunneiere og interessehavere som blir særlig berørt av planens innhold.

Kunnskap fra nylig gjennomførte medvirkningsprosesser er viktige bidrag. En kjent relevant kartlegging er Barnetråkk, som ble gjennomført i forbindelse med områdereguleringsplan på Krøderen (08.05.2025).

5 Etterbruk

Ivaretagelse og utvikling av friluftslivets ferdselsårer forventes å være positivt for folkehelsa med økt opplevelsesverdi og attraktivitet. Videre er planen et viktig verktøy for en bærekraftig besøksforvaltning og ivaretagelse av natur, miljø og kulturverdier.

Kommunedelplan for friluftslivets ferdselsårer vil bli juridisk bindende med mål om å ivareta og utvikle friluftslivets ferdselsårer. Innholdet og tiltakene i planen vil kunne vurderes og implementeres i andre kommunale areal-/temaplaner, samt legges til grunn for byggesøknader og budsjettering for økonomiske tilskudd til gjennomføring av tiltak. Etablering av grunneieravtaler vil også kunne utløse mulighet for søknad om spillemidler.

Turene omfattet av denne planen skal synliggjøres. Dette gjøres via www.ut.no. I forlengelsen av dette skal skilta og merka turruter legges inn i Kartverkets Turrute-database. Før rutene legges inn i turrutedatabasen må det foreligge grunneieravtaler, samt avklaring om vedlikeholdsansvar (organisasjon/kommune). Dette blir en del av tiltakene i planen.

Det er forventet at kommunedelplan for friluftslivets ferdselsårer skal bidra til:

- Økt forutsigbarhet og effektivitet i plan- og søknadsprosesser som angår friluftsliv
- Forebygging og forhindring av konflikter mellom brukerinteresser som naturlig er tilknyttet friluftsliv og grunneiers rettigheter, samt eiendommenes naturlige næringsgrunnlag
- Lokal forankring for avveiningene mellom bruk og vern av friluftsområdene
- Et solid kunnskapsgrunnlag innenfor tema friluftsliv – nå og for fremtida
- Å fremme befolkningens helse og livskvalitet
- At Krødsherad kommune skal være «vertskap i verdensklasse»

Vertskap i verdensklasse!

Krødsherad
kommune

krodsherad.kommune.no